

CERAMAH PERINGATI
SYED HUSSEIN ALATAS

'Legasi Hussein Alatas masih hidup'

Prof Koh sifatkan Allahyarham sebagai bapa pengajian pascapenjajahan yang perjuangkan kepelbagaian budaya, antirasuah

► NUR ADILAH MAHBUB
adilaharn@sph.com.sg

LEBIH 12 tahun setelah pemerintahan Profesor Syed Hussein Alatas, idea yang diperjuangkan beliau semasa hayatnya masih relevan hingga hari ini, kata Duta Kelana Singapura, Profesor Tommy Koh.

Khususnya, tulisan dan pengamatan Profesor Alatas mengenai zaman selepas penjajahan, kepelbagaian budaya dan antirasuah kekal penting.

Profesor Koh menambah, peninggalan Profesor Alatas merentas pengajian dunia Melayu, dan telah menyumbang kepada bidang ilmu lain termasuk sosiologi, sains politik dan sejarah.

Meskipun 12 tahun telah berlalu, legasi intelek beliau tidak dilupakan.

"Beliau bukan sahaja seorang ilmuwan dalam pengajian Melayu, sumbangan beliau kepada dunia menjangkau itu," ujar Profesor Koh.

Beliau berkata demikian di Ceramah Peringati Syed Hussein Alatas, yang dianjurkan buat tahun kedua oleh Jabatan Pengajian Melayu Universiti Nasional Singapura (NUS).

Lebih 100 orang menghadiri acara yang diadakan di The Pod, Perpustakaan Negara itu, pada 17 September lalu – sempena tarikh ulang tahun Profesor Alatas.

Dilahirkan di Bogor pada 1928, Profesor Alatas pernah berkhidmat sebagai ketua Jabatan Pengajian Melayu NUS dari 1967 hingga 1987.

Beliau meninggal dunia pada usia 78 tahun di Kuala Lumpur.

BAPA PENGASAS PENGAJIAN PASCAPENJAJAHAN

Dalam ucapannya, Profesor Koh menyifatkan Profesor Alatas sebagai bapa pengasas pengajian pascapenjajahan.

Beliau menyebut buku *Mitos Peribumi Malas* Profesor Alatas, pertama kali diterbitkan pada 1977, yang mencecah inspirasi kepada cendekian lain di peringkat antarabangsa, termasuk pakar sosiologi Profesor Edward Said, hingga golongan pemikir hari ini.

Buku Profesor Alatas mengkaji stereotip tentang orang Melayu, Filipina dan Jawa yang dicipta pihak penjajah dalam usaha untuk menguasai rautan ini.

"Tidak salah saya katakan Edward Said dan Syed Hussein Alatas ialah bapa pengasas pengajian pascapenjajahan," kata Profesor Koh.

Profesor Said, seorang tokoh Amerika Syarikat yang berasal dari Palestin, pulang menerbitkan bukunya yang berpengaruh bertajuk *Orientalism* pada 1978, yang mengkritik prasangka terhadap golongan orang Arab. Buku itu turut mengiktiraf idea Profesor Alatas.

PEJUANG KEPELBAGAIAN BUDAYA DAN ANTIRASUAH

Sementara itu, Profesor Alatas merupakan seseorang yang memperjuangkan kepelbagaian budaya, kata Profesor Koh.

Pada 1968, beliau menuhubkan Parti Gerakan di Malaysia berdasar-

kan kepelbagaian budaya. Parti itu kemudian memenangi pilihan raya pada 1969.

Dalam satu perhimpunan untuk meraka kemenangan mereka, beberapa anggota parti itu mengejek orang Melayu.

Parti itu kemudian meminta maaf tetapi Urmo mengadakan satu perhimpunan untuk bertindak balas, yang kemudian bertukar menjadi satu rusuhan ganas yang mengorbankan lebih 180 orang.

Menyusuli episod itu, Profesor Alatas menubuhkan sebuah parti baru yang kemudian dibubarkan pada 1978.

"Usaha Syed Hussein untuk menggalihkan Malaysia daripada politik berdasarkan kaum tidak berjaya.

"Namun, beliau tidak pernah berhenti percaya terhadap keunggulan kepelbagaian budaya.

"Saya mahu percaya sejarah akan membuktikan beliau benar," ujar Profesor Koh.

Salah lagi gerakan yang diperjuangkan Profesor Syed Hussein separang kehidupannya ialah kempen antirasuah.

Beliau telah menulis beberapa buku mengenai rasuah, termasuk *Sosiologi Rasuah* (1968), *Masalah Rasuah* (1986) dan *Rasuah: Sifat, Punca dan Fungsinya* (1990).

Antaranya, beliau menarik perhatian tentang bahayanya seorang pemimpin yang meskipun tidak makan rasuah, tetapi dikelilingi orang yang korup.

KURANG DIKTIRAF

Turut hadir di acara itu ialah anak Profesor Alatas, Profesor Syed Farid Alatas, yang menimbulkan dalam sesi soal jawab, bahawa pelbagai masalah yang ditulis bapanya itu masih wujud hari ini.

Beliau juga setuju dengan legasi bapanya yang kekal hingga hari ini, tetapi menarik perhatian bapanya telah rasa diketepikan semasa hidupnya.

"Apabila anda berkata tentang beliau sebagai bapa pengajian pascapenjajahan, ia benar tetapi ini tidak begitu diiktiraf, khususnya dalam konteks Singapura."

Beliau agak diketepikan walau pun beliau masih hidup. Beliau tidak dianggap sebagai ahli sosiologi oleh jabatan sosiologi," ujar Profesor Syed Farid, yang kini seorang pakar sosiologi di NUS.

Kata Dr Farid lagi, bapanya juga mungkin kecawa dengan keadaan masyarakat Melayu di Singapura hari ini "yang tidak mempunyai semangat perjuangan, dan tampil untuk membincangkan isu-isu kritis" seperti isu hubungan Sunni dan Syiah.

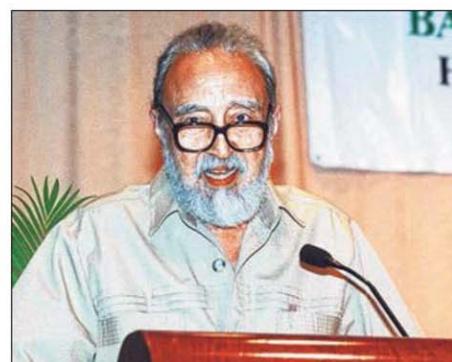
Seorang lagi yang hadir di ceramah itu, mantan Setiausaha Parlimen Kanan, Encik Yatiman Yusof, pulang menimbulkan persoalan apakah yang boleh dilakukan untuk mengiktiraf lagi sumbangan Profesor Alatas.

Jawab soalan itu, Profesor Koh berkata: "Saya tidak percaya Profesor Alatas perlu gelaran lagi. Sesiaapa yang percaya kepada idea-ideanya harus terus menyebarkannya."

BERSAMA JABATAN PENGAJIAN MELAYU: Profesor Tommy Koh (empat dari kanan) bersama beberapa kakitangan Jabatan Pengajian Melayu NUS termasuk (dari kiri) Profesor Madya Syed Muhammad Khairudin Aljunied, Profesor Madya Sher Banu A.L. Khan, Dr Suriani Suratman, Profesor Madya Maznah Mohamad, Profesor Madya Noor Aisha Abdul Rahman, Profesor Syed Farid Alatas dan Dr Azhar Ibrahim di Ceramah Peringati Syed Hussein Alatas.

“

Meskipun 12 tahun telah berlalu, legasi intelek beliau tidak dilupakan. Beliau bukan sahaja seorang ilmuwan dalam pengajian Melayu, sumbangan beliau kepada dunia menjangkau itu... Tidak salah saya katakan (Profesor) Edward Said dan (Profesor) Syed Hussein Alatas ialah bapa pengasas pengajian pascapenjajahan.

– Duta Kelana Singapura, Profesor Tommy Koh, merujuk kepada peranan yang dimainkan Profesor Alatas (gambar atas) dan Profesor Said, pakar sosiologi Amerika Syarikat kelahiran Palestin.

Saya tidak percaya Profesor Alatas perlukan gelaran lagi. Sesiaapa yang percaya kepada idea-ideanya harus terus menyebarkannya.

– Prof Koh, menjawab soalan mantan Setiausaha Parlimen Kanan, Encik Yatiman Yusof, mengenai apakah yang boleh dilakukan untuk mengiktiraf lagi sumbangan Profesor Alatas.

Pandangan mengenai Raffles kini lebih seimbang

SINGAPURA kini mempunyai pandangan yang lebih tepat dan seimbang tentang Stamford Raffles, sedang negara ini memperingati 200 tahun sejak ketaibanya ke negara ini, kata Duta Kelana Singapura, Profesor Tommy Koh.

Orang ramai kini juga lebih sedar dan faham tentang legasi positif dan negatif Raffles hari ini.

Sedang Raffles dikritik sebagai seorang yang membuat perancangan jahat, beliau dan William Farquhar juga diiktiraf kerana menubuhkan sebuah pusat perdagangan di Singapura. "Kita terhutang budi ke atas kebajaksanaannya menjadikan Singapura sebuah pelabuhan besar yang terbuka kepada kapal dari semua negara, dan bagi mempertahankan prinsip perdagangan."

"Tetapi kita tahu hari ini, Raffles seorang yang suka membuat perancangan jahat dan seorang yang mempromosikan dirinya. "Beliau juga merampas pengiktirafan daripada Farquhar, dan iri hati terhadap populariti Farquhar di kalangan penduduk setempat," ujar Profesor Koh.

Beliau berkata demikian semasa berucap di Ceramah Peringati Syed Hussein Alatas anjuran Jabatan Pengajian Melayu Universiti Nasional Singapura.

(NUS) baru-baru ini. Pada 1971, Profesor Alatas telah menulis buku bertajuk *Thomas Stamford Raffles, 1781-1826: Schemer or Reformer?*

Profesor Koh telah menentang langkah untuk menyentuh Raffles kerana melihatnya sebagai seorang yang mempunyai perancangan jahat. Profesor Koh berkata perbincangan tentang perancangan Raffles itu relevan tahun ini sedang Singapura memperingati Dwiabad atau 200 Tahun sejak ketibaan Raffles di pulau ini.

Sebagai Gabenor Leftenan di Jawa, Raffles telah memulakan Sultan Yogyakarta dan merampas barang di istana – satu jenayah yang tidak boleh difaafkan, kata Profesor Koh.

Profesor Koh bagaimanapun berkata buat masa ini, "tida sentiman untuk mengeluarkan Raffles daripada pedestal (pujian)."

Namun, Singapura kini telah menemui sejarah prakolonialnya, dan lebih sedar naratif bahawa sejarah Singapura bermula pada 1819 tidak benar.

Negara ini juga telah mengenal pasti individu daripada pelbagai latar belakang yang telah menyumbang kepada sejarah Singapura.

"Akhirnya, sumbangan Farquhar kini juga diiktiraf," kata Profesor Koh.